

PhDr. František Kolář, CSc.

Počátky českého olympijského hnutí - studie a materiály
habilitační práce

PhDr. František Kolář, CSc. je už v české historiografii dobře znám jako badatel o dějinách českého olympijského hnutí a jejich respektovaný interpret. Studuje a vykládá tematiku, která bývála z hlediska celkových národních dějin nekvalifikovaně považována za méně významnou, a dává jí odpovídající místo v historii novodobé české společnosti. Jeho výzkumné zaměření, přístup ke zpracování látky, způsob jejího uchopení, stylistické vyjadřování příznačně charakterizuje soubor studií a materiálů spjatých do jednotného rámce pod názvem Počátky českého olympijského hnutí.

Souboru dominuje studie o zrodu a vývoji českého olympijského hnutí do roku 1918. Je zralým, tedy znalým a promyšleným zpracováním dějinného vývoje zakladatelského období českého olympismu. Studie by se mohla rozvinout do ještě širší monografické podoby, která by obsahovala i shrnující výklad mezinárodního olympismu. Existuje o něm bohatá literatura, vznikly i speciální časopisy zabývající se dějinami olympismu. F. Kolář však dokázal podstatné povědět, vylíčit a posoudit i ve zvoleném rozsahu. Přesvědčivě /a zajímavě/ vylíčil zakládání českého olympijského výboru a rozhodující, prvořadý podíl Jiřího Gutha-Jarkovského na tomto zrodu a zpevnování /nesnadné/ jeho existence. Citelným problémem bylo mezinárodní ukotvení výboru, prosazení a udržení jeho samostatnosti. Dálo se tak v době, jejíž náplň a obsah brala Kolářova studie plně v úvahu - šlo ostatně o hlavní ovlivňující faktory politických zápasů výboru. Rostl politický význam sportu, jeho postavení ve společnosti, tedy jeho společensko-politická působivost a odezva. Většina českých politiků to však dosti dlouho

nevnímala, uvažovala a jednala v duchu zavedených společenských názorů. Guth-Jarkovský se s nimi - jak uvedl F.Kolář - utkával kvůli jejich nepochopení, nijak útočně /na to neměl povahu ani prostředky/, ale soustavně, když zjistil, jaký mezinárodní dosah může mít český olympismus. Tyžítvat ho znamenalo ale především prosadit se vůči rakouským činitelům. Střety s nimi zachytila Kolářova studie oprávněně jako téma pro první období českého olympismu téměř nejzávažnější.

Pro mezinárodní povědomost o Češích, o "české otázce" jako zajištění odpovídajícího existenčního postavení českého národa vykonával Guth-Jarkovský činnosti originální a z hlediska významu nepominutelné /i když v domácím českém prostředí nedoceňované/. O jeho sportovní diplomatické úspěchy se zasloužil také Coubertin, s nímž se Guth sblížil, sprátelil a srozuměl. Jako generální tajemník Mezinárodního olympijského výboru po roce 1919 se stal Coubertinovou pravou rukou.

Oběma osobnostem se v Kolářově souboru dostalo zvláštních portrétů. Coubertinův se zaměřil na bližší vztah, který si předseda MOV vytvořil k Čechům. Jeho zobrazení mohlo být ale plnější, literatura to nabízí. Oceňuje hodnotu Coubertinových idejí, jeho schopnost uvést je rychle v život, vyzdvihuje překvapivě kvalitní organizaci a průběh olympiády v Athénách v roce 1896. Kriticky ale nahlíží na následující hry pařížské a v St.Louis. Další neúspěch si už olympijské hnutí nemohlo dovolit, ze vzniklé křížovatky muselo najít pozitivní řešení, a podařilo se mu to.

Coubertinův vztah k Čechům samozřejmě inspiroval a ovlivnil Guth. Do Kolářova souboru byla úspěšně zařazena studie o Guthově životě a rozsáhlém působení pedagoga, spisovatele, organizátora turistiky, ceremoniáře v prezidentské kanceláři a samozřejmě olympijského funkcionáře. Límorédné šíře zájmů a činností, jeho píle a vzdálenost vytvářely z Gutha nevšední individualitu. Jeho četná publikační tvorba

se ovšem v různých žánrech násobila na úkor kvality. Kolář si ji z hlediska úrovně neodvážil posuzovat, nepovažoval to asi za vhodné a potřebné, nepochybně si je však hodnotové rozkolísanosti Guthova díla vědom.

Specifické místo má v souboru stať o české účasti na olympijských hrách v Athénách v roce 1906, organizovaných řeckou vládou na počest desátého výročí novodobé olympiády. Byly kolem nich problémy a sváry, ale pro Čechy znamenaly "první výrazné setkání s olympijským děním". Ceněno bylo, o co Guth a další usilovali soustavně, totiž že čeští účastníci byli respektováni "jako samostatná národnost". Athénské "mezi-hry" byly docela zdařilé - bylo proto užitečné představit je podrobněji, mnoho se u nás o nich neví. Atmosféra - podle svědectví¹² - prý předčila předcházející hry v Paříži a v St. Louis, což však, myslím, nebylo příliš náročné. Stálo by za to zaujmout stanovisko k rozšířené tezi v literatuře, že teprve v roce 1908 se olympijské hry staly významnou sportovní akcí a jejich úspěch v tomto smyslu se opakoval ve Stockholmu v roce 1912.

Ke studiím a statím připojil F. Kolář 52 dokumentů, které se vážou k hlavní tematice autorského souboru. Ověřují jejich použití v Kolářových textech, mohou sloužit dalšímu bádání při formulování nových otázek, oživují a zkonkrétnují zpracovanou historickou látku. Edice je připravena na žádané odborné úrovni, má pozorný poznámkový aparát vysvětlující, co je nutné pro pochopení a zařazení dokumentů. Jsou prvořadým, nejdůležitějším pramenem pro poznávání vztahu Coubertina a Guthem, pro české úsilí prosadit a udržet národní, tedy zvláštní místo v mezinárodním olympijském hnutí. Hlavní tematika, kterou edice zachycuje a ozřejmuje, se může zásluhou editované dokumentace rozrůst o různé problémové nuance; edice je tedy zároveň výzvou badatelům nacházet v dokumentech další zdroje pro znalost a pochopení doby, která je jejich historickým časem, základnou

ovlivňujících činnosti a jejich výsledky, postoje, smýšlení, formování osobností.

Kolářovy texty potřebovaly ještě určitou - nevelkou - redakci, některé údaje a formulace se v nich opakují. Nemyslím na zásah proti nezbytné faktografii, ale na úpravu zdvojených tezí, případně citátů.

Soubor studií a statí F.Koláře má organickou vazbu, protože vnitřní problémovou spjatost. Počátky českého olympijského hnutí vykládá na nepochybné odborné úrovni, dokáže nalézat a pak vyjádřit, co je formovalo, jak vypadalo jeho delší zakladatelské období, jak se v něm sám utvářel a vyzrával "otec zakladatel" Jiří Guth-Jarkovský. Faktografická znalost, výsledek širokého záběru pramenného /užity byly i prameny zahraniční/, schopnost postihnout hlavní události a tendence, posuzovat jejich nositele se projevuje také ve stylistice. Je z ní znát promyšlenost, autorská odpovědnost, schopnost formulovat i složitější problémy a hodnotit jejich dobová řešení.

Práci PhDr.Františka Koláře, CSc. Počátky českého olympijského hnutí - studie a materiály doporučuji přijmout jako základ habilitačního řízení.

Prof.PhDr.Robert Kvaček, CSc., dr.h.c.